

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta financí a účetnictví

Katedra veřejných financí

Studijní obor: Finance

**Dopad navrhovaných změn v oblasti zdanění příjmů
fyzických osob a odvodů sociálního pojištění**

Autor bakalářské práce: Sophie Bartošíková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Savina Finardi, Ph.D.

Rok obhajoby: 2019

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma „Dopad navrhovaných změn v oblasti zdanění příjmů fyzických osob a odvodů sociálního pojištění “ jsem vypracovala samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označila a uvedla v příloženém seznamu.

V Praze dne

.....
Sophie Bartošíková

Poděkování:

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Ing. Savině Finardi, Ph.D. za ochotu, věnovaný čas, vstřícný přístup, poskytnuté rady a komentáře při zpracování této práce.

Abstrakt

Stanoveným cílem bakalářské práce je analýza dopadů navrhovaných změn Ministerstva financí ČR pro rok 2019. Novela by se týkala především zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných. Změny v odvodech ve veřejném zdravotním pojištění se týkají osob bez zdanitelných příjmů. Hlavní metodou je vytvoření modelových situací, ve kterých jsou určeni poplatníci z vybraných příjmových skupin. Pro komparaci změn je ve výpočtech pro daňovou povinnost využita efektivní daňová sazba a pro změny v odvodových povinnostech poplatníků je ukazatelem změna vyměřovacího základu, tedy změna celkového pojistného. Při výpočtech daně z příjmů po změně se mění základ daně a využívá se nová lineární sazba daně 19 %. U osob samostatně výdělečně činných je navíc ještě možnost odpočtu 75 % zaplaceného pojistného. Pro osoby bez zdanitelných příjmů se analýza soustředí na změnu vyměřovacího základu. Analýza dopadu všech změn ukázala, že by nově nastavené zdanění příjmů mělo na většinu zaměstnanců minimální efekt. Naopak osoby samostatně výdělečně činné by si snížením pojistného polepšily.

Klíčová slova: daň z příjmů fyzických osob, pojistné sociálního pojištění, efektivní daňová sazba, vyměřovací základ

Abstract

The aim of the bachelor thesis is to analyze the impact of the proposed changes for 2019 of the Ministry of Finance of the Czech Republic. The amendment would primarily concern employees and self-employed persons. Changes in public health insurance contributions relate to persons without taxable income. The main method is to create model situations in which taxpayers from selected income groups are designated. There are two indicators that are used for the comparison – the effective tax rate and the assessment base. The effective tax rate is used for the comparison of the tax liability; the assessment base is used for the premium. In the income tax calculations is used the proposed linear tax rate of 19 %. In addition the possibility of deducting 75 % of the paid premium is still available for self-employed persons. For people without taxable income, the analysis focuses on changing the assessment base. The analysis of the impact of all changes shows that the newly set income tax would have a minimal effect on most employees. On the contrary, self-employed persons would improve their insurance rate by reducing premium.

Key words: personal income tax, premium of social insurance, effective tax rate, assessment base

Obsah

Úvod	1
1. Daň z příjmů fyzických osob	3
1.1. Dílčí základ daně ze závislé činnosti	5
1.2. Dílčí základ daně ze samostatné činnosti.....	7
1.3. Ostatní dílčí základy daně z příjmů fyzických osob	9
2. Pojistné sociálního pojištění.....	10
2.1. Sociální zabezpečení	11
2.1.1. Sazby pojistného	11
2.1.2. Vyměřovací základ	11
2.2. Veřejné zdravotní pojištění	12
2.2.1. Sazby pojistného	12
2.2.2. Vyměřovací základ	13
3. Historický vývoj dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti	13
4. Zrušení konceptu tzv. superhrubé mzdy a další navrhované změny	15
5. Analýza dopadu změn zdanění příjmů fyzických osob.....	17
5.1. Analýza dopadu zrušení superhrubé mzdy na zaměstnance	18
5.2. Analýza dopadu změny zdanění na OSVČ	22
5.3. Shrnutí analýzy dopadu zrušení superhrubé mzdy na zaměstnance a OSVČ.....	33
5.4. Analýza dopadu změny odvodové povinnosti na OBZP	36
Závěr	37
Seznam použité literatury	39
Seznam použitých zkratk	41

Úvod

Od vzniku České republiky v roce 1993 je problematika daňového zatížení osob s příjmy ze závislé činnosti nebo ze samostatně výdělečné činnosti často rozebírána. Důležitým mezníkem v daňové legislativě se stal rok 2008, kdy byla zavedena superhrubá mzda a lineární sazba daně. Od roku 2008 přicházela vláda České republiky s mnoha pokusy tento konstrukční prvek daně zrušit. Ne jinak tomu bylo i v roce 2018, kdy Ministerstvo financí České republiky (2018) přišlo s návrhem změny dílčího základu daně příjmů ze závislé činnosti. Nynější vláda navrhuje spolu se zrušením superhrubé mzdy i další změny týkající se poplatníků dani z příjmů fyzických osob.

V návaznosti na znovuotevření této problematiky se v bakalářské práci zabírám dopadem těchto změn, protože je to téma týkající se velké skupiny fyzických osob. Vzhledem k mému názoru, že se zákon o dani z příjmů zdá jako komplikovaný, stanovuji si za cíl analyzovat dopady změn jen z hlediska rozdílu daňové a odvodové povinnosti před a po zavedení novely. Konkrétně tedy stanovení si efektivní daňové sazby, jež bude ukazatelem změny daňové zátěže, a vyměřovacích základů v případě osob samostatně výdělečně činných.

Práce je rozdělena na dvě části, ve kterých jsou použity primární i sekundární prameny. První teoretická část obsahuje vymezení pojmů a základního principu zdanění příjmů fyzických osob, zvláště u příjmů ze závislé činnosti a příjmů ze samostatně výdělečné činnosti. Důležitou podkapitolou je konstrukce pojistného sociálního pojištění pro následující výpočet odvodové povinnosti u osob samostatně výdělečně činných a osob bez zdanitelných příjmů. Pro porovnání změn je potřeba se zabývat i vývojem výpočtu dílčího základu daně z příjmů fyzických osob. V následující kapitole se zaměřuji na návrh Ministerstva financí pro daňový balíček 2019, uvádím zde studie zabývající se tímto problémem a zpracovávám jejich výsledky. Teoretickou částí se snažím připravit základ pro nadcházející praktickou část.

V praktické části si dávám za cíl analyzovat dopady změn výpočtu podle přesného koaličního návrhu. Pro analýzu využívám modelových situací a jejich následnou komparaci. Během výpočtů konstruuji modely, pro které používám data Finanční správy, Českého statistického úřadu a podmínky zákona č. 568/1992 Sb. o daních z příjmů pro aktuální rok 2019. V prvním modelu simuluji situaci zaměstnanců z různých příjmových skupin, kde dochází k výpočtu efektivní daňové sazby, kterou pak porovnávám s výpočtem pomocí superhrubé mzdy a výpočtem pouze s hrubými příjmy. V další části analýzy je také vypočítávána efektivní daňová sazba s nově navrženou daňovou sazbou 19 % jako ukazatel daňové zátěže ale pro osoby samostatně výdělečně činné na reprezentativním vzorku. U těchto osob novela ještě zavádí možnost odpočtu 75 % pojistného. Tato podmínka je

zahrnuta do výpočtu odvodové povinnosti před a po reformě. Konečné výsledky porovnávám. V posledním oddíle praktické části zkoumám efekt veřejného zdravotního pojištění u osob bez zdanitelných příjmů při změně základu pro stanovení pojistného.

Zhodnocením všech navrhovaných aspektů docházím k očekávanému výsledku, že by zrušení superhrubé mzdy mělo minimální dopad na poplatníky s nízkými příjmy oproti vysokopříjmovým poplatníkům. U těch by se daňová zátěž naopak velmi zvyšovala, i při snížení základu daně. U osob samostatně výdělečně činných by novela měla větší odhadovaný dopad. Celková odvodová povinnost by se oproti stávající metodě výpočtu snížila až o několik tisíc korun ročně. Výraznější změna by proběhla u osob uplatňujících si menší výdaje z příjmu. Pokud by se pro placení pojistného u osob bez zdanitelných příjmů snížil vyměřovací základ, než je dnes minimální mzda, přinesla by změna nižší povinnost odvést pojistné na veřejné zdravotní pojištění, ale vůči ostatním poplatníkům v systému by to bylo nespravedlivé. Vzhledem k odhadovanému počtu těchto osob ve státě by byl vyměřovací základ mnohem vyšší, což by také nemělo pozitivní vliv.

1. Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob (dále jen „DPFO“), jinak také nazývána jako osobní důchodová daň, je odváděná část důchodu poplatníků státu. Tato daň společně s pojistným na sociální pojištění patří mezi důležité zdroje příjmů státního rozpočtu. DPFO se řadí mezi přímě daně, neboť lze specifikovat daňový subjekt, který daň odvádí. S tím souvisí důležitý pojem poplatník, což je v tomto případě fyzická osoba, a plátce daně. Fyzické osoby se dále dělí na daňové rezidenty a nerezidenty. Daňovými rezidenty jsou dle zákona č. 568/1992 Sb. o daních z příjmů (dále jen „ZDP“), §2 poplatníci, kteří „*mají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují*“ a jejich veškeré příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky i ze zahraničí musí zdaňovat.

Do předmětu daně jsou zahrnovány veškeré příjmy, až na ty, které ZDP definuje jako příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmů fyzických osob nebo jsou od daně osvobozeny (ZDP § 3 odst. 4). Základ daně je tvořen pěti dílčími základy daně:

1. dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti §6
2. dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti §7
3. dílčí základ daně z příjmů z kapitálového majetku §8
4. dílčí základ daně z příjmů z nájmu §9
5. dílčí základ daně z ostatních příjmů §10

Pro účely této práce vymezím pouze dílčí základy daně fyzických osob ze závislé činnosti a ze samostatné činnosti, pro osoby bez zdanitelných příjmů (dále jen „OBZP“) dílčí základ daně z nájmu a kapitálového majetku.

Slevy na dani

V rámci měsíčních záloh na daň mohou poplatníci uplatňovat slevy na dani, až na slevu na manžela, na kterou mají nárok pouze jednou za rok. Slevy je možné rozdělit na dvě skupiny. Do první skupiny se řadí slevy, které poplatník uplatňuje sám na sebe, a ve druhé skupině jsou slevy, které uplatňuje poplatník na jiného člena své domácnosti. Základní sleva na poplatníka ve výši 24 840 Kč za rok je jedna ze slev, které se zahrnují do první skupiny. Dále si vedle ní poplatník může uplatnit slevu na studenta ve výši 4 020 Kč na rok a to za podmínek soustavné přípravy na budoucí povolání až do 26 let. Další slevy, které může poplatník uplatnit sám na sebe, jsou slevy na invaliditu. Zde záleží na stupni invalidity a od toho se odvíjí výše slevy (ZDP § 35ba).

Ve druhé skupině se uplatňují slevy na vyživované osoby – manžel, manželka nebo dítě. Tato sleva dosahuje výše 24 840 Kč, pouze za podmínky, že manžel/ka žije ve společné domácnosti s poplatníkem a vyživovaná osoba nemá vlastní příjem, který by přesahoval 68 000 Kč za zdaňovací období. Do příjmu druhého z manželů se zahrnují i osvobozené příjmy, naopak se nezahrnují dávky na státní sociální podporu, příspěvky na péči, sociální služby a podobné (Vančurová a Láchová, 2018). Další slevou uplatňující se na vyživovanou osobu je sleva na dítě. Tato sleva se může aplikovat jako daňové zvýhodnění u zaměstnavatele, kdy se vypočtená daň pomocí slevy může snížit až do nuly nebo může být negativní a stát se daňovým bonusem. V případě nároku se u poplatníka posuzuje, které děti jsou pro poplatníka vyživované podle zákona č.586/1992 Sb., o daních z příjmů § 35c odst. 6. Na první dítě je daňové zvýhodnění ve výši 15 204 Kč ročně. Pro druhé se sleva zvyšuje na 19 404 Kč a na třetí a každé další dítě je sleva 24 204 Kč (Finanční správa ČR, 2019). Poslední slevu, kterou si může poplatník uplatnit, je sleva za umístění dítěte v předškolním zařízení. Výše slevy se rovná prokazatelně vynaloženým výdajům za umístění vyživovaného dítěte. K těmto všem slevám, kromě základní slevy na poplatníka, nebudu ve své práci přihlížet.

Odpočty

Odpočty od základu daně se dělí na standardní a nestandardní. Nestandardní odpočty, mezi něž patří například bezúplatné plnění na veřejně prospěšné účely, kterými mohou být věda a výzkum, kultura, školství, zdravotnické účely, tělovýchovné a sportovní činnosti, a které jsou poskytovány obcím, krajům, organizačním složkám státu a právnickým osobám se sídlem na území České republiky na podporu neziskového sektoru (Dvořáková et al, 2017), může poplatník odečíst od základu daně v prokazatelně vynaložené výši. Poplatník si odpočty může uplatnit při ročním vypořádání příjmů. Minimální limit pro uplatnění nezdaniitelné části základu daně je 2 % základu daně nebo alespoň 1 000 Kč. Maximální výše darů, o kterou může být základ daně snížen, je 15 %. Dalším odpočtem, který je možné si uplatnit v rámci ročního vypořádání, jsou úroky z hypotečního úvěru či z úvěru ze stavebního spoření. Celková částka úroků ze všech úvěrů poplatníků jedné domácnosti, o kterou lze základ daně snížit, nesmí překročit 300 000 Kč za rok.

Mezi nestandardní odpočty se dále zahrnují příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem, doplňkové penzijní spoření a penzijní pojištění z důvodu podpory fyzických osob k dobrovolnému spoření na dobu důchodového věku. Od základu daně lze odečítat příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem a doplňkové penzijní spoření, které je hrazené

na základě příslušné smlouvy a poplatník si ho hradí sám. Nelze uplatnit příspěvky poskytnuté například zaměstnavatelem. V součtu zaplacených příspěvků na výše uvedené produkty spoření na stáří je maximální limit 24 000 Kč na zdaňovací období (Dvořáková et al, 2017). V neposlední řadě stojí za zmínku odpočet plateb pojistného na soukromé životní pojištění. Stejně jako u penzijního pojištění ho lze uplatnit, pokud byla sjednána výplata pojistného plnění až po uplynutí 60 kalendářních měsíců od uzavření smlouvy, nejdříve však v roce dovršení věku 60 let. Maximální výše odečitatelné částky za zdaňovací období je rovna 24 000 Kč.

1.1. Dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti

Daň z příjmů ze závislé činnosti se týká největšího počtu poplatníků jinak označovaných jako zaměstnanci. Zaměstnanci jsou ty osoby, které pro svého zaměstnavatele vykonávají práci, za niž jsou pak odměňovány ve formě mzdy nebo platu (Prausová, 2012). Plátcem daně je naopak zaměstnavatel (ZDP § 6 odst. 2). U zaměstnance se příjmem rozumí veškeré pravidelné i jednorázové příjmy od zaměstnavatele. Za základ daně u příjmů ze závislé činnosti se považuje hrubá mzda navýšená o pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a o pojistné na všeobecné zdravotní pojištění, které je povinen platit zaměstnavatel, také tzv. superhrubá mzda.

Příjmy ze závislé činnosti jsou dle zákona č.586/1992 Sb., o daních z příjmů § 6 definovány jako:

- a) *„příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského a obdobného poměru, v němž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce,“*
- b) *„příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným a komanditisty komanditní společnosti,“*
- c) *„odměny člena orgánu právnické osoby, likvidátora,“*
- d) *„příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem závislé činnosti podle písmene a) až c) bez ohledu na to, zda plynou od plátce, u kterého poplatník vykonává závislou činnost, nebo od plátce, u kterého poplatník tuto činnost nevykonává.“*

Mezi příjmy osvobozené od daně z příjmů ze závislé činnosti se podle Vančurové a Láchové (2018) řadí výdaje zaměstnavatele na odborný rozvoj zaměstnanců v rámci činnosti zaměstnavatele a výdaje na rekvalifikaci zaměstnanců. Dále pak nepeněžní plnění v hodnotě stravování poskytnutého na pracovišti nebo poskytování závodního stravování

zaměstnancům od jiných subjektů. S tím souvisí i hodnota nealkoholických nápojů poskytovaných ke spotřebě, která je také považována za osvobozený příjem (ZDP § 6 odst. 9). I příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění nejvýše v hodnotě 50 000 Kč ročně či příspěvek na kulturní a sportovní akce se řadí mezi osvobozené příjmy.

U příjmů plynoucích ze zdrojů ve státě, se kterým má Česká republika uzavřenou smlouvu o zamezení dvojího zdanění (Dvořáková et al, 2017), je u poplatníka, tedy rezidenta v České republice, základem daně jeho příjem ze závislé činnosti vykonávané v tomto státě, zvýšený o povinné pojistné. Tento příjem lze snížit o zaplacenou daň v zahraničí a to pouze v té výši, ve které nebyla započtena v tuzemsku v předchozím zdaňovacím období (Finanční správa České republiky, 2019). Pokud se jedná o příjmy ze zdrojů v zahraničí, kde Česká republika neuzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění, stává se základem daně příjem ze závislé činnosti, zvýšený o povinné pojistné a snížený o daň zaplacenou z toho příjmu v zahraničí.

Měsíční mzda je vyplácena zaměstnanci po zdanění, proto náleží povinnost odvést zálohu na daň a odvod sociálního pojištění za zaměstnance zaměstnavateli. Poplatník může pouze u jednoho zaměstnavatele podepsat tzv. Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob k příjmům ze závislé činnosti (Vančurová, Láchová, 2018). U tohoto zaměstnavatele může uplatňovat slevy u měsíčních záloh a odpočty u ročního zúčtování. Výpočtem čisté mzdy a pojistného je tedy pověřen zaměstnavatel. V následující tabulce je postup výpočtu.

Tabulka č. 1: Výpočet dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti

Příjmy ze závislé činnosti
- příjmy vyňaté
- příjmy osvobozené
Zdanitelná mzda
+ 9 % VZP placené zaměstnavatelem
+ 25 % SZ placené zaměstnavatelem
Základ daně

Zdroj: Vančurová A., Láchová L. Daňový systém ČR 2018 (vlastní zpracování)

Nejprve se stanoví vyňaté a osvobozené příjmy, které se nezahrnují do hrubé mzdy zaměstnance. Díky této zdanitelné mzdě se stanoví vyměřovací základ, ze kterého se vypočítá část pojistného na veřejné zdravotní pojištění a na sociální zabezpečení, které je placeno zaměstnavatelem. Na veřejné zdravotní pojištění (v tabulce č. 1 „VZP“) placené zaměstnavatelem je pojistné z vyměřovacího základu 9 % a na sociální zabezpečení (v tabulce č. 1 „SZ“) 25 %. Tyto vypočtené částky se přičtou ke zdanitelné mzdě a vznikne základ daně

pro výpočet zálohy na daň. Tímto dílčím základem daně se stává, již výše zmíněná superhrubá mzda (Vančurová, 2017).

Povinné pojistné se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru. Dvořáková et al. (2017) říká, že každý zaměstnanec dosahující zdanitelných příjmů je povinen platit zdravotní a sociální pojištění. Pokud tato povinnost náleží zaměstnanci, pak i zaměstnavatel odvádí pojistné nad rámec hrubé mzdy zaměstnance. Při stanovení částky povinného pojistného se nepřihlíží ke slevám (Finanční správa České republiky, 2019).

Dále při postupu daně z příjmů fyzických osob se ze základu daně spočítá záloha na daň vynásobením lineární sazby daně 15 % (Prausová, 2012). Od roku 2013 se záloha na daň z příjmů fyzických osob zvyšuje o solidární zvýšení daně. Solidární zvýšení daně má sazbu daně 7 % a vypočítá se jen z kladného rozdílu mezi příjmy zahrnovanými do základu daně pro výpočet zálohy a čtyřnásobkem průměrné mzdy (Krchořová, 2019). Nakonec se tato zjištěná částka sníží o slevy na dani či daňové zvýhodnění a vyjde záloha na daň.

1.2. Dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti

Druhým dílčím základem daně z příjmů fyzických osob je dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti. Na rozdíl od zaměstnance se jedná o příjmy nezávislé, proto se v tomto případě mluví o poplatníkovi jako o osobě samostatně výdělečně činné. OSVČ není v legislativní úpravě České republiky přesně definována, ale Průša et al. (2013) ji popisuje jako osobu, která svoji výdělečnou činnost uskutečňuje samostatně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku.

Stejně jako příjmy závislé podléhají příjmy z podnikání a jiné samostatné činnosti sociálnímu pojistnému a i v rámci tohoto základu daně lze uplatňovat slevy a odpočty. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů § 7 formuluje samostatnou činnost jako:

- a) „*příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,*“
- b) „*příjem ze živnostenského podnikání,*“
- c) „*příjem z jiného podnikání neuvedeného v písmenech a) a b), ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění,*“
- d) „*podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku,*“
- e) „*příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných práv autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,*“

f) „příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,“

g) „příjem z výkonu nezávislého povolání.“

Na rozdíl od dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti si poplatník může u dílčího základu daně ze samostatné činnosti snížit své příjmy o výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení (ZDP § 7 odst. 3). Poplatník může uplatňovat výdaje, které jsou prokazatelně vynaloženy na dosažení, zajištění a udržení příjmů, v rámci vedení účetnictví nebo daňové evidence. Druhý způsob uplatňování výdajů může být použití paušálních výdajů, což by mohlo být z pohledu optimalizace daňové povinnosti výhodnější (Vančurová, Láchová, 2018). Paušálními výdaji se rozumí procentní část příjmů ze samostatné činnosti. Z přehledu v tabulce č. 2 vyplývá, že různé druhy příjmů ze samostatné činnosti mají různou procentní sazbu. Největší procentní sazbu mají příjmy, na jejichž získání byly vynaloženy nejvyšší výdaje.

Tabulka č. 2: Procentní sazby paušálních výdajů

Druhy příjmů	Procentní sazba
Příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství Příjmy ze živnostenského podnikání řemeslného	80 %
Příjmy ze živnostenského podnikání	60 %
Příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku	30 %
Jiné příjmy ze samostatné činnosti	40 %

Zdroj: Zákon č.586/1992 Sb., o daních z příjmů § 7 odst. 7 (vlastní zpracování)

Za dané zdaňovací období mohou poplatníci uplatnit paušální výdaje do maximální výše stanovené zákonem. Příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů ze živnostenského podnikání řemeslného mohou uplatnit výdaje nejvýše do částky 1 600 000 Kč. U příjmů ze živnostenského podnikání lze uplatnit výdaje do částky 1 200 000 Kč. Příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku je maximální částkou uplatňovaných paušálních výdajů 600 000 Kč. U 40 % paušálních výdajů je možné uplatnit nejvýše 800 000 Kč. Způsob uplatnění výše zmíněných výdajů nelze zpětně měnit (ZDP § 7 odst. 7).

Příjmy autorů z příspěvků do novin, časopisů, televize, které plynou ze zdrojů na území České republiky, jsou samostatným základem daně, pokud jejich úhrn od stejného plátce daně nepřesáhne v kalendářním měsíci 10 000 Kč. Příjmy tvořící samostatný základ daně jsou zdaňovány srážkou u zdroje. Slevy na manželku a zvýhodnění na děti mohou být uplatňovány i u poplatníků s výdajovým paušálem.

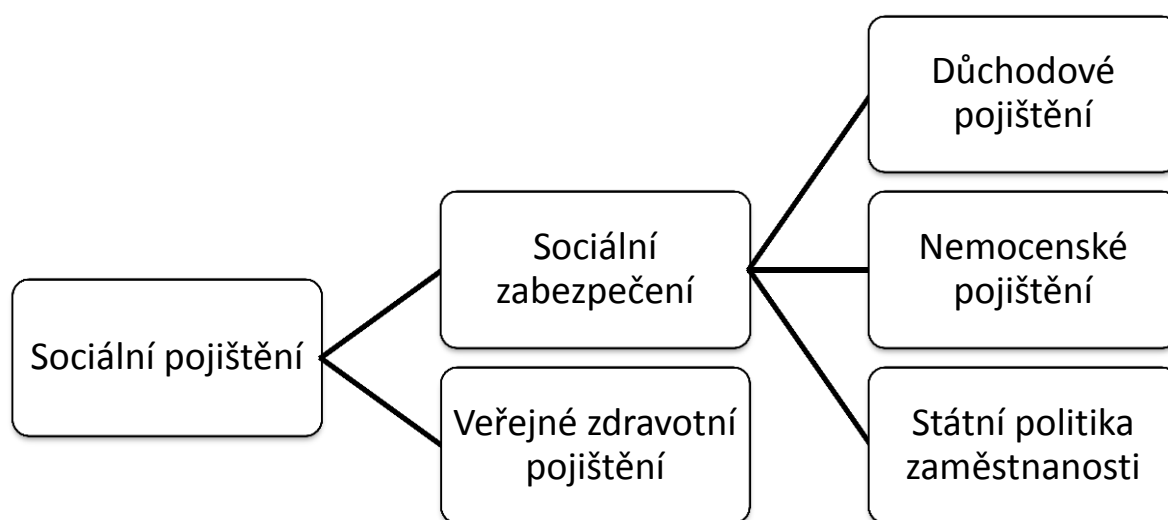
1.3. Ostatní dílčí základy daně z příjmů fyzických osob

Základ daně se dále skládá z dílčích základů daně popisované v zákoně č.586/1992 Sb., o daních z příjmů § 8, § 9, § 10. Příjmy, které mohou dále plynout fyzickým osobám, jsou příjmy z majetku. Tyto příjmy však nespádají do zdanitelných příjmů z hlediska sociálního pojistného. Příjmy dílčího základu daně z kapitálového majetku jsou příjmy plynoucí z vlastnictví finančního majetku. Patří sem například dividendy nebo úroky z depozitních směnek (Vančurová, 2017). Zdaňování většiny těchto příjmů je za pomoci samostatných základů daně. Výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů se v rámci tohoto dílčího základu daně neuplatňují. Čtvrtým, poměrně často objevujícím se v přiznání fyzických osob, dílčím základem daně jsou příjmy z nájmu, kam se řadí příjmy z nájmu movitých i nemovitých věcí. Příjmy z toho základu daně se považují za příjmy ze samostatné činnosti, pokud je majetek součástí obchodního majetku. Neřadí se sem příležitostné nájem. U tohoto dílčího základu daně lze uplatňovat prokázané nebo paušální výdaje ve výši 30 % (Vančurová, Láchová, 2018). Jako posledním dílčím základem daně je dílčí základ daně z ostatních příjmů, kam se zahrnují všechny zdanitelné příjmy, které nebylo možné zahrnout do předešlých dílčích základů, a které netvoří samostatné základy daně. Uplatňování výdajů u ostatních příjmů lze pouze do výše příslušných příjmů. Příležitostné příjmy, převyšující částku 30 000 Kč za zdaňovací období, jsou v tomto dílčím základu daně zdaňovány. Těmito příjmy jsou například příležitostné příjmy z nájmu movitých věcí a z činností, které nespádají do samostatné činnosti. Bezúplatné příjmy, přijaté výživné nebo důchod, převod hmotných věcí, výhry z loterií a převod cenných papírů se také započítává do dílčího základu daně. Paušální výdaje nelze u ostatních příjmů využít, pokud se netýkají příležitostných příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství.

2. Pojistné sociálního pojištění

Sociální pojistné je považováno za daň z ekonomického hlediska, ale oproti DPFO je v něm zahrnovaná jak příjmová, v podobě pojistného, tak výdajová stránka jako například sociální dávky. Z daňového pohledu lze pojistné zařadit mezi daně přímé se specifickým postavením. Samotné pojistné zaujímá ve veřejných příjmech České republiky největší podíl. Pojistné na sociální pojištění se dělí na sociální zabezpečení (dále jen „SZ“) a veřejné zdravotní zabezpečení (dále jen „VZP“).

Schéma č. 1: Dělení pojistného na sociální pojištění

Zdroj: Vančurová A., Láchová L.. Daňový systém ČR 2018. (vlastní zpracování)

Subsystémy pojistného sociálního pojištění

Schéma č. 1 ukazuje členění systému sociálního pojištění na VZP a SZ, které se dále dělí na subsystémy: důchodové pojištění, nemocenské pojištění a státní politika zaměstnanosti. Pojistné na SZ jsou povinné odvádět ty osoby, kterým plynou příjmy ze závislé nebo samostatné činnosti. Výše nároku na dávku z tohoto systému závisí na vyměřovacím základě, z něhož se hradí pojistné. Naopak u VZP nesouvisí podpora s tím, jestli jsou osoby povinny hradit pojistné (Vančurová, 2017). Nejširší skupinou plátců pojistného je osoba s příjmem ze závislé činnosti - zaměstnanec, kterému je strháváno sociální pojistné ze mzdy zaměstnavatelem neboli plátcem. U samostatně výdělečné činnosti je touto osobou OSVČ. U VZP je OSVČ každý, kdo vykonává některou z činností podle zákona o veřejném zdravotním pojištění. Plátcem VZP kromě zaměstnanců, zaměstnavatelů, OSVČ a OBZP je i stát.

2.1. Sociální zabezpečení

Výběr pojistného na SZ plyne do státního rozpočtu. Na oplátku stát poskytuje určitou podporu, například ve formě služeb. Tato pomoc je poskytnuta pouze za určitých podmínek, v případě nezaměstnanosti, nemoci, invalidity. Účastníky systému SZ, kteří povinně platí, jsou osoby se zdanitelnými příjmy.

Důchodové pojištění

V rámci tohoto subsystému jsou zabezpečena všechna možná rizika při ztrátě výdělku, v důsledku stáří nebo úmrtí hlavního živitele rodiny, či dlouhodobé neschopnosti opatřit si živobytí (Vančurová, Klazar, 2008).

Nemocenské pojištění

Nemocenské pojištění se využívá při dočasné pracovní neschopnosti. Může se jednat o nemoc daného plátce, pomoc v těhotenství a mateřství nebo naopak ošetřování a následná péče člena rodiny. Povinnými účastníky nemocenského pojištění jsou zaměstnanci, pokud vykonávají závislou činnost na území České republiky (Šatrová, 2011). OSVČ se placení nemocenského pojištění účastní dobrovolně.

Státní politika zaměstnanosti

Príspevkem na státní politiku zaměstnanosti si plátce pojistného zabezpečuje peněžní podporu v nezaměstnanosti.

2.1.1. Sazby pojistného

Sazby pojistného jsou pro poplatníky pojistného stanoveny různě. Zaměstnanec si hradí povinné pojistné na důchodové pojištění z celkového SZ 6,5 %. Zatímco zaměstnavatel odvádí sociální pojistné v celkové výši 25 %. OSVČ si ze SZ platí pouze pojistné na důchodové pojištění a státní politiku zaměstnanosti a to ve výši 29,2 % (Vančurová, Láchová, 2018).

2.1.2. Vyměřovací základ

Vyměřovacím základem zaměstnance se stává souhrn všech jeho hrubých příjmů snížený o příjmy osvobozené a vyňaté z předmětu daně. Výše vypočteného pojistného se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. Vyměřovací základ pro OSVČ činí 50 % z jeho samostatné výdělečné činnosti snížený o výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Tento vyměřovací základ se nazývá vypočtený vyměřovací základ. Vzhledem k tomu, že jsou

vyměřovací základy často limitovány (Vančurová, 2017), stanoví zákon minimální hranici účasti na sociálním pojistném a maximální strop pro platbu daného pojistného. Poplatníci odvádějí pojistné z minimálních vyměřovacích základů v případech, kdy jejich vypočtený základ nedosáhne na tuto hranici. Minimální vyměřovací základ se u pojistného na SZ pro zaměstnance nepoužívá. Maximální vyměřovací základ zaměstnance je roven výši 48násobku průměrné mzdy a stanovuje se za kalendářní rok. Pro zdaňovací rok 2019 je tato částka 1 569 552 Kč (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2019). Pokud zaměstnanec tuto částku vypočteným vyměřovacím základem přesáhne, z rozdílu překročené částky pojistné platit nebude.

Limitovány jsou také vyměřovací základy u OSVČ, které mají jak minimální, tak maximální vyměřovací základ. Minimální vyměřovací základ na SZ je odvozen dle Vančurové a Klazara (2008) od průměrné mzdy, která je považována za všeobecný vyměřovací základ, a stanoví se jako násobek počtu měsíců, kdy byla daná činnost vykonávána, průměrné mzdy, koeficientu 0,5 a parametru zavedeného pro daný rok 0,5. Minimální základ pro rok 2019 je stanoven ve výši 98 097 Kč. Maximální vyměřovací základ je počítán stejně jako u zaměstnance.

2.2. Veřejné zdravotní pojištění

Pro zachování a zlepšení zdravotního stavu pojištěnců je potřeba zdravotní péče, která může fungovat díky zákonnému pojištění. U VZP jsou orgány, které vybírají pojistné a poskytují tyto služby, zdravotní pojišťovny. Vzhledem k tomu, že je VZP zákonné pojištění, musí být za každého pojištěnce s trvalým pobytem na území České republiky stanoven plátec. Nárok na zdravotní služby mají všichni pojištěnci, ať už platí či neplatí. Největší okruh pojištěnců, kteří si pojištění hradí sami, zabírají zaměstnanci, OSVČ a OBZP. Osobami za něž VZP platí stát, jsou státní pojištěnci, kteří nemají zdanitelné příjmy. Z tohoto důvodu se zdravotní pojištění neváže na příjmy poplatníka. Mezi státní pojištěnce se řadí nezaopatřené děti nevýdělečně činné do 26 let (Dvořáková et al, 2017), důchodci, ženy na mateřské dovolené a další. Za osoby bez zdanitelných příjmů se za účelem VZP považují osoby, které nemají příjmy ze závislé činnosti ani ze samostatně výdělečné činnosti a pojistné za ně neodvádí stát (Vančurová, Láchová, 2018).

2.2.1. Sazby pojistného

Na rozdíl od SZ je sazba VZP pro všechny účastníky subsystému veřejného zdravotního pojištění jednotná, a to ve výši 13,5 %. U zaměstnanců se pojistné dělí mezi zaměstnance, který má povinnost odvést 1/3 z této sazby, a zaměstnavatele, který za něj odvádí zbytek a stává se tak jeho nákladem.

2.2.2. Vyměřovací základ

Stejně jako u SZ se vyměřovací základ určuje z příjmů zaměstnance nebo u OSVČ 50 % z dílčího základu daně. Minimální vyměřovací základ zaměstnance se používá pouze u VZP, kdy za základ je vzata minimální mzda platná k prvnímu dni kalendářního měsíce (Vančurová, Klazar, 2008). Pro rok 2019 je tato částka stanovena na 13 350 Kč (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2019). Může se však stát, že pracovní poměr netrvá po celý kalendářní měsíc, například z důvodu nemoci. Poté se musí minimální vyměřovací základ krátit na dny. Při nemocenské může poplatník pobírat nemocenské dávky, které jsou od DPFO osvobozeny a do minimálního vyměřovacího základu nepatří (Vančurová, Láchová, 2018). Naopak maximální vyměřovací základ u VZP zaměstnance se nepoužívá. Minimální a maximální vyměřovací základ také neplatí pro státní pojištěnce. Stejně jako u zaměstnanců je pro OBZP vyměřovacím základem minimální mzda.

Pro OSVČ u VZP je možné se setkat pouze s minimálním vyměřovacím základem, který se vypočítá násobením počtu měsíců, průměrné mzdy a parametru 0,5. V roce 2019 je minimální vyměřovací základ vypočítán na částku 196 194 Kč.

3. Historický vývoj dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti

Daň z příjmů fyzických osob byla od roku 1993 již několikrát pozměňována. Reformy se týkaly zejména stanovení základu daně, sazeb daně z příjmů fyzických osob a standardních i nestandardních odpočtů, které měly důležitý vliv na konečnou daňovou povinnost poplatníka (Čehovská, 2015). Za reformu Schneiderová (2018) považuje změnu zákona, jejíž důsledky měly dopad jak na závislou činnost, tak i pro celkové zdanění příjmů fyzických osob. V České republice začala už během roku 1990, ale svého vrcholu dosáhla až v roce 1993, kdy vstoupily v platnost nové zákony. Tehdejší Československo se snažilo přizpůsobit své daňové zákony směrnici Evropské unie pro možný budoucí vstup do této unie. Příkladem změny je oddělení daně z příjmů a sociálního pojistného (Vančurová, 2017).

Změny ve stanovení základu daně

Jak bylo zmíněno výše, první reforma proběhla v roce 1993. Tehdy po rozpadu Československé republiky byla zrušena dříve používaná daň ze mzdy, jejímž poplatníkem byl každý, kdo pobíral mzdu za práci v tuzemsku. Základem této daně byla vyplacená mzda snížená o příjmy, které byly osvobozené nebo dani nepodléhaly (zákon č. 76/1952 Sb., o dani ze mzdy). Osvobozené byly například odměny za vynálezy až do výše 100 000 Kčs poskytované zaměstnanci či věcné a peněžité dary poskytované zaměstnavatelem do 100 000 Kčs ročně. Zákon o dani ze mzdy byl nahrazen zákonem o daních z příjmů, který byl a stále je novelizován.

Po reformě z roku 1993 byly základem daně příjmy ze závislé činnosti snížené o pojistné sociálního pojištění, pojistné na státní politiku zaměstnanosti a zdravotní pojistné, které byl povinen platit zaměstnanec. Nakonec se určila konečná výše daně podle stanoveného pásma (Píchová, 2017). Od základu daně bylo například možné odečíst částečnou náhradu cestovních nákladů zaměstnance na místo pracoviště, pokud vzdálenost od bydliště nepřesahuje 30 km (zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 1992). Už po roce proběhla první změna základu daně a dále nebylo možné si cestovní náklady odečíst.

V novém tisíciletí došlo v zákoně k několika úpravám. Definice příjmů ze závislé činnosti se rozšířila o poznámku, že jsou to příjmy ze současného, budoucího nebo dřívějšího výkonu bez ohledu na to, od kterého plátce tyto příjmy poplatníkovi plynou. Do osvobozených příjmů se započítávalo například pojistné, které hradí zaměstnavatel za zaměstnance pro případ dožití či smrti. Po roce 2001 docházelo ke změnám jen minimálně, nejvíce však u osvobozených příjmů. U nepeněžních plnění poskytovaných zaměstnavatelem z fondu kulturních a sociálních potřeb se částka za kalendářní rok zvýšila na dvojnásobek předešlé výše. Po vstupu České republiky do Evropské unie se částka pro příjmy se samostatným základem daně opětovně zvýšila na 5 000 Kč za kalendářní měsíc. Reforma byla nutná z hlediska rozpočtové politiky, která dle Ministerstva financí České republiky (2003) byla dlouhodobě neudržitelná. Bylo to následkem negativních dopadů na stárnutí populace, dočasnosti jednorázových příjmů a strukturálních obtíží. V roce 2005 se postup výpočtu daně ze závislé činnosti změnil. K předchozímu výpočtu bylo ještě zavedeno daňové zvýhodnění na dítě, které bylo možné odečíst od základu daně. Až po tomto kroku vyšla výsledná daň, která ale díky tomuto zvýhodnění mohla mít kladnou hodnotu tzv. daňovou povinnost, kterou by poplatník odvedl či zápornou hodnotu tzv. daňový bonus, který byl naopak zaměstnanci vrácen (Píchová, 2017).

Zásadní změna v dani z příjmů fyzických osob se odehrála během reformy v roce 2008. Do tohoto roku se záloha na daň vypočítávala z hrubé mzdy, ale po zavedení novelizovaného zákona se vypočítává z hrubého příjmu zvýšeného o pojistné na sociální pojištění. S tímto novým dílčím základem daně ze závislé činnosti se zavádí pojem superhrubá mzda, která měla dle Píchové (2017) za cíl zvýšit daně. Dalším důvodem zavedení této změny lze považovat snahu o rovnější pozici OSVČ při sociálním pojistném, kdy je osoba povinna platit pojistné sama za sebe (Schneiderová, 2018). Zároveň s tím vchází v platnost jednotná sazba daně 15 % pro poplatníky ze středně a vysokopříjmové skupiny. Další razantní změnou během tohoto zdaňovacího období je vysoké zvýšení základní slevy na poplatníka, která se zvýšila až o 17 640 Kč na aktuální výši slevy. V důsledku toho jsou čisté příjmy po reformě

vyšší než v roce 2007. Píchová (2017) ve svém šetření poukazuje na možný důvod pozitivního dopadu proběhlých změn v roce 2008. Důvodem vidí zrušení daňových pásem a zavedení jednotné lineární daňové sazby. Výsledkem jejího průzkumu je nakonec spokojenost poplatníků s těmito změnami, neboť vítají možnost odpočtů na děti a mají pocit spravedlivého zdanění. Za negativní vliv Píchová (2017) považuje zavedení právě superhrubé mzdy, která zvyšuje daňovou zátěž.

Od změny zákona v roce 2008 se konstrukce DPFO neměnila. Probíhaly pouze změny, které se sice týkaly příjmů ze závislé činnosti, ale výpočet základu daně nijak razantně neměnily. Většinou se znovu jednalo o změny u osvobozených příjmů. Nebo se týkaly změn u daní vybírané srážkou a tedy i dohod o provedení práce. Výpočet základu daně z tzv. superhrubé mzdy však zůstává dodnes. Další návrh razantně měnící tento výpočet daně ze závislé činnosti přišel až v roce 2018, ačkoli nakonec nebyl přijat.

4. Zrušení konceptu tzv. superhrubé mzdy a další navrhované změny

Od zavedení superhrubé mzdy v roce 2008 přišlo Ministerstvo financí několikrát s návrhem o jejím zrušení. Poslední pokus, kdy o tomto návrhu bylo slyšet, se odehrál v roce 2015. Minulý rok, při přípravě daňového balíčku 2019, se začalo o tomto zrušení znovu hovořit. Vláda si klade za cíl změnit aktuální základ daně z příjmů za hrubou mzdu, zvýšit lineární sazbu daně na 19 %. U poplatníků s příjmy převyšující čtyřnásobek průměrné mzdy navrhuje novou sazbu daně 23 %, která nahradí stávající solidární zvýšení daně. Pro OSVČ vznikne možnost odečíst si tři čtvrtiny zaplacených odvodů na sociální a zdravotní pojištění ze základu daně (Vláda ČR, 2018).

Dnes se u zaměstnanců daň z příjmů počítá ze superhrubé mzdy 15% sazbou. Poplatníci s příjmy vyššími než 1 500 000 Kč ročně připočítávají tzv. solidární daň 7 %. Reforma mění výpočet daně z příjmů, kdy se za základ považuje hrubá mzda, z níž se pak odvede 19 %, jak ukazuje tabulka č. 3. U vysokopříjmových poplatníků se pak počítá s 23 %. Zaměstnanci s nižšími příjmy odvádějící daň 15 % mají tak po novele nižší daňovou povinnost (Kališková, Šoltés, 2018). Naopak Dušek, Kališková a Münich (2013) tvrdí, že pro zaměstnance s nejvyššími příjmy se daň zvyšují z důvodu zrušení stropu sociálního pojištění odvedeného zaměstnavatelem. U OSVČ změny zdanění působí obdobně. Daňová sazba se zvyšuje z 15 % na 19 %. Jako kompenzace za zvýšení sazby o 4 procentní body si mohou podnikatelé navíc odečíst 75 % ze zaplacených pojistných odvodů jako odpočet.

Tabulka č. 3: Výpočet dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti po novele

Příjmy ze závislé činnosti
- příjmy vyňaté
- příjmy osvobozené
Základ daně

Zdroj: Prausová M. Základ daně – superhrubá mzda versus hrubá mzda zaměstnance (vlastní zpracování)

Dopad zavedení těchto změn zkoumá studie Kalíškové a Šoltése (2018). Jejich analýza vychází z reprezentativních vzorků z datového souboru SILC 2016 Českého statistického úřadu. Pomocí simulačního modelu TAXBEN, jenž dokáže odhadovat daně a dávky pro reálné osoby a domácnosti, simulují celkovou daňovou zátěž zaměstnanců i podnikatelů. V jejich výpočtech jsou obsaženy kromě DPFO i odvody na SZ a VZP všech sledovaných poplatníků. U každé skupiny poplatníků navíc vypočítávají změny průměrné daňové sazby definovanou jako podíl všech daňových odvodů na příjmu daného poplatníka. Výsledky ukazují, že novela by měla nejmenší dopad na daňové zatížení zaměstnanců s nižší mzdou. Podle statistického rozdělení by změna měla na zaměstnance ve společnosti neutrální vliv, protože až 90 % zaměstnanců má roční příjmy pod hranici 500 000 Kč. U zaměstnanců s příjmy nad 500 001 Kč až do 1 400 000 Kč by se daňová povinnost snižovala. Poplatníky s vyššími příjmy dle studie Duška a Šatavy (2015) by naopak novela znevýhodňovala, neboť by zaplatili na daních více. Studie prokazuje, že díky zvýšení mezní daňové sazby roste tzv. elasticita zdaněných příjmů, která vyjadřuje procento snížení vykazovaných příjmů. Kalíšková a Šoltés (2018) považují za důvod tohoto zvýšení zrušení zastropování pojistného na sociální pojištění, které při základu daně z hrubých příjmů neexistuje.

Při analýze dopadu novely na OSVČ komplikuje situaci Kalíškové a Šoltése (2018) fakt, že ministerstvo financí navrhuje provázanost daňových odvodů v letech, proto by měla novela jiný dopad v prvním roce než v těch následujících. Z konečných výsledků však vyplývá, že by se po reformě více snížila daňová povinnost právě podnikatelům než zaměstnancům, i když OSVČ s nejnižšími příjmy by na této změně nevydělaly. V důsledku minimálních vyměřovacích základů pro výpočet sociálního pojištění podnikatelé s nižším hrubým ziskem než 180 000 Kč ročně by i po reformě odváděli stejné minimální pojištění. Skupina poplatníků s vyššími ročními hrubými příjmy dnes odvádí pojistné z vyššího základu než je minimální vyměřovací. Po novele by ovšem odvodová povinnost klesla až na minimální sociální pojištění. U odvodů zdravotního pojištění to funguje obdobně. Podnikatelé s ročním

hrubým ziskem okolo 360 000 Kč by platili pojištění ze stejného minimálního základu jako dnes. Oproti tomu poplatníci s příjmy nad tuto hranici by odváděli méně. Pro OSVČ s hrubým příjmem přibližně 2 868 000 Kč by novela byla ještě výhodná. Jedincům s vyššími příjmy by ale odvodová povinnost zase klesala, protože dnes odvádí pojistné z maximálního vyměřovacího základu, které je nižší než jejich skutečný zisk, ale po novele by se maximální základ zvýšil (Kalíšková, Šoltés, 2018).

5. Analýza dopadu změn zdanění příjmů fyzických osob

V praktické části si stanovuji za cíl analyzovat dopad navrhovaných změn zdanění příjmů fyzických osob na daňovou povinnost zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných. Dále pak porovnat dopady změn v odvodech veřejného zdravotního pojištění u osob bez zdanitelných příjmů. Při analýze vycházím z modelových situací celkového daňového zatížení na vybrané skupiny fyzických osob, které se mohou podobat reálným případům, a jejich následnou komparací. Při využití v praxi je možné narazit, z hlediska různorodosti zdanění a povinných odvodů, na různé kombinace ovlivňující konečnou výši odvodové povinnosti, proto se pro účely této práce omezují jen na některé reprezentativní skupiny poplatníků. U každé příjmové skupiny stanovím standardního poplatníka, občana České republiky, který pobírá příjmy jen ze závislé činnosti nebo jen příjmy ze samostatné činnosti, a který využívá stejné slevy na dani. U osob bez zdanitelných příjmů pobírá poplatník příjmy z nájmu.

Metoda výpočtu daně, kterou poplatník odvádí, je popsána v teoretické části. Nejprve si stanovím efektivní daňovou sazbu neboli poměr daňové zátěže na základu daně za zdaňovací období 2019. Pro OSVČ to platí obdobně, efektivní daňová sazba je definována jako podíl vypočtené daňové sazby na zisku. Po novele se tato sazba počítá z upraveného základu daně. Poté dopad změny zdanění zhodnotím pomocí rozdílu daňové nebo odvodové povinnosti při stanovení základu daně před a po reformě zdanění. V modelových výpočtech vycházím z platných zákonů ke dni 1. 1. 2019. Na základě vlastních propočtů je komparace situací před a po schválení novely doplněna o graf s hodnotami daňových povinností zaměstnance a OSVČ nebo o graf znázorňující hodnoty změn odvodové povinnosti OSVČ.

V praktické části jsou veškeré grafy a výpočty v tabulkách vypracovány s vědomím, že je nelze použít při výpočtech daňových a odvodových povinností různých fyzických osob s odlišnými životními situacemi. Vzhledem ke složitosti dané problematiky jsou výpočty, a z nich vyplývající závěry, platné za určitých předpokladů a omezení, která jsou pro každou zkoumanou skupinu uvedena u daných propočtů zvlášť.

5.1. Analýza dopadu zrušení superhrubé mzdy na zaměstnance

Poplatník, který vystupuje v každé příjmové skupině, uplatňuje pouze základní slevu na poplatníka, neboť vykonává jen jednu závislou činnost u jednoho plátce, s nímž uzavřel pracovní poměr na celý rok, a u kterého podepsal Prohlášení poplatníka k dani. Nemá žádnou vyživovací povinnost, proto neuplatňuje žádné jiné slevy. Odpočty od základu daně také neuplatňuje. Základ daně je zaokrouhlen na celé stokoruny dolů, daň a povinné pojistné na celé koruny nahoru.

Pro výpočet daně uvažuji tři příjmové skupiny poplatníků:

- a) nízkopříjmoví poplatníci
- b) středněpříjmoví poplatníci
- c) vysokopříjmoví poplatníci.

Pro nízkopříjmovou skupinu uvažuji minimální mzdu, pro středněpříjmovou skupinu průměrnou hrubou měsíční mzdu a u vysokopříjmové skupiny poplatníků počítám se čtyřnásobkem průměrné mzdy.

Základem daně pro poplatníka z nízkopříjmové skupiny je součet minimálních mezd ve výši 13 350 Kč stanovené ministerstvem práce a sociálních věcí (2019). Za celý rok 2019 počítám s 160 200 Kč. Vzhledem k tomu, že za rok 2019 ještě průměrná hrubá měsíční mzda není známa, počítám u středněpříjmové skupiny se stanovenou průměrnou mzdou z dle vyhlášky č.213/2018 Sb. ze dne 19. září 2018. Tato průměrná mzda se vypočítá jako součin všeobecného vyměřovacího základu a přepočítacího koeficientu. Pro rok 2019 činí průměrná mzda 32 699 Kč. Jak bylo již výše zmíněno, abstrahuji od všech ostatních slev na dani, kromě základní slevy ve výši 24 840 Kč ročně. Aktuální daňová sazba je 15 % a podle plánové reformy bude navrhovaná výše daně 19 %. Ministerstvo financí zároveň navrhuje i zrušení tzv. solidárního zvýšení daně, proto sedmiprocentní zvýšení daně neberu při výpočtu daňové povinnosti v potaz. Naopak u příjmů přesahujících čtyřnásobek průměrné mzdy počítám s 23 %.

Nízkopříjmová skupina

Základem daně před reformou je minimální mzda násobena dvanácti měsíci navýšená o sociální pojistné a aktuální sazbou daně 15 %. Základem pro výpočet daně po změně je opět 160 200 Kč bez navýšení a s daňovou sazbou 19 %. Dále odečítám základní slevu na poplatníka.

Tabulka č. 4: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u nízkopříjmové skupiny pomocí superhrubé mzdy

Hrubý příjem ze zaměstnání	160 200 Kč
Pojistné placené zaměstnavatelem 34 %	54 468 Kč
Základ daně	214 600 Kč
Daň 15 %	32 190 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	7 350 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	4,59 %

Tabulka č. 5: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u nízkopříjmové skupiny pomocí hrubého příjmu

Hrubý příjem ze zaměstnání	160 200 Kč
Základ daně	160 200 Kč
Daň 19 %	30 438 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	5 598 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	3,49 %

Pro poplatníky v této příjmové skupině by byl výhodnější způsob výpočtu pomocí hrubých příjmů, protože při zdanění pomocí superhrubé mzdy má poplatník vyšší daňovou povinnost o 1,1 procentního bodu ze svých hrubých příjmů než při zdanění pouze hrubých příjmů bez navýšení o sociální pojistné placené zaměstnavatelem, a to i když se zvýšila daňová sazba. Pokud by chtěl poplatník uplatnit ještě slevu na dítě ve výši 15 204 Kč, při prvním výpočtu by získal daňové zvýhodnění 7 854 Kč, zatímco po změněném výpočtu by zvýhodnění na dítě bylo ve výši 9 606 Kč.

Středněpříjmová skupina

U středněpříjmové skupiny poplatníků počítám s průměrnou hrubou měsíční mzdou 32 699 Kč x 12 = 392 388 Kč. Při výpočtu pomocí superhrubé mzdy opět využívám aktuální sazby daně 15 % a stejně jako v předešlém příkladu uvažuji základní slevu na poplatníka.

Tabulka č. 6: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u středněpříjmové skupiny pomocí superhrubé mzdy

Hrubý příjem ze zaměstnání	392 388 Kč
Pojistné placené zaměstnavatelem 34 %	133 412 Kč
Základ daně	525 800 Kč
Daň 15 %	78 870 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	54 030 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	13,77 %

Tabulka č. 7: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u středněpříjmové skupiny pomocí hrubého příjmu

Hrubý příjem ze zaměstnání	392 388 Kč
Základ daně	392 300 Kč
Daň 19 %	74 537 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	49 697 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	12,67 %

V této příjmové skupině opět dochází k odvodu daně v obou případech a nepoměr daňového zatížení u obou metod je stejný jako u předchozí příjmové skupiny. Výpočet daňové povinnosti je výhodnější přes hrubé příjmy, protože odvádí o 4 333 Kč méně.

Vysokopříjmová skupina

U vysokopříjmových poplatníků počítám se čtyřnásobkem průměrné hrubé měsíční mzdy násobeno dvanácti měsíci, což se rovná 1 569 552 Kč. Při výpočtu pomocí superhrubé mzdy opět využívám aktuální sazby daně 15 % a poté odečítám základní slevu na poplatníka.

Tabulka č. 8: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u vysokopříjmové skupiny pomocí superhrubé mzdy

Hrubý příjem ze zaměstnání	1 569 552 Kč
Pojistné placené zaměstnavatelem 34 %	533 648 Kč
Základ daně	2 103 200 Kč
Daň 15 %	315 480 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	290 640 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	18,52 %

Tabulka č. 9: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u vysokopříjmové skupiny pomocí hrubého příjmu

Hrubý příjem ze zaměstnání	1 569 552 Kč
Základ daně	1 569 500 Kč
Daň 23 %	360 985 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	336 145 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	21,42 %

Vysokopříjmová skupina je jediná, která vykazuje velký rozdíl mezi daňovou povinností první a druhé metody výpočtu. Nárůst efektivní daňové sazby je o 2,9 procentního bodu. Po reformě vysokopříjmoví poplatníci odvádějí vyšší daně, což je i předvídatelné, neboť s vyššími příjmy roste vyšší daňová zátěž.

5.2. Analýza dopadu změny zdanění na OSVČ

V této části modeluji situace osob samostatně výdělečně činných s různým rozmezím příjmů. Jelikož není umožněn přístup ke konkrétním číslům, používám pro modelaci orientační příjmy, které jsou inspirovány daty SILC Českého statistického úřadu (2018). Základ daně ze samostatně výdělečné činnosti je počítán obdobně jako u dílčího základu daně ze závislé činnosti, ale bez navýšení tohoto základu o povinné pojistné placené zaměstnavatelem. Dílčí základ daně je definován jako rozdíl mezi příjmy a výdaji. Pro modelové výpočty a následné komparace jsou vybráni poplatníci s různými příjmy, kteří jsou svobodní a bezdětní. Mají nárok na slevu na poplatníka a mohou si uplatnit paušální výdaje ve výši 60 % nebo 40 %. Návrh zákona přináší možnost odečíst si od základu daně 75 % zaplaceného pojistného (Vláda ČR, 2018), kterou budu při výpočtu po zavedení novely zohledňovat. Dalším předpokladem pro výpočet daňových povinností je skutečnost, že OSVČ dosahuje příjmů pouze z hlavní činnosti, kterou vykonávala soustavně, a neuplatňuje si odpočet daňové ztráty z předešlých zdaňovacích období. U sociálního pojistného abstrahuji od vlivu vypočtených záloh za předešlé zdaňovací období na aktuální zálohovou povinnost. Stejně jako u zaměstnanců je základ daně zaokrouhlen na celé stokoruny dolů, daň a placené pojistné na celé koruny nahoru.

Pro výpočet uvažuji následujících pět intervalů hrubých měsíčních příjmů:

- 1) do 12 000 Kč,
- 2) 12 001 Kč – 20 000 Kč,
- 3) 20 001 Kč – 30 000 Kč,
- 4) 30 001 Kč – 50 000 Kč,
- 5) 50 001 Kč a více.

Základem daně pro příjmové poplatníky z každé skupiny bude hrubý roční zisk. Každý poplatník si uplatní základní slevu 24 840 Kč. Aktuální daňová sazba je 15 % a navrhovaná výše daně bude 19 %. Pojistné platí OSVČ z minimálního vyměřovacího základu pro veřejné zdravotní pojištění, který je v roce 2019: $12 \times 0,5 \times 32\,699 = 196\,194$ Kč se sazbou 13,5 %. Minimální vyměřovací základ pro sociální zabezpečení je roven 98 100 Kč a sazba pojistného je dána 29,2 %. U OSVČ s ročními příjmy nad uvedené minimální základy se pojistné počítá z vypočteného vyměřovacího základu, který je definován jako 50 % dílčího základu daně (Vančurová, Láchová, 2018). Po reformě se od základu daně odečítá $\frac{3}{4}$ pojistného, který je vypočítán jako pojistné před reformou. Nově vypočtený vyměřovací základ se po reformě počítá jako $\frac{1}{2}$ z upraveného základu daně.

Příjmová skupina do 12 000 Kč

Základem daně je hrubý příjem 11 200 Kč násoben dvanácti měsíci. Z něho poplatník odečítá 40% výdaje v první tabulce a ve druhé tabulce paušální výdaje 60 %. Sazba daně před reformou je 15 %, po změně je 19 %. Dále je uplatněna základní sleva na poplatníka. $\frac{3}{4}$ pojistného odečteného od základu daně po reformě se rovnají $\frac{3}{4}$ ze součtu 26 487 Kč a 28 646 Kč.

Tabulka č. 10: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u OSVČ s příjmy do 12 000 Kč před reformou

Uplatněný výdajový paušál 40 %

Hrubý příjem z podnikání	134 400 Kč
Výdaje z příjmu 40 %	53 760 Kč
Základ daně	80 600 Kč
Daň 15 %	12 090 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	0 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	0 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Minimální vyměřovací základ SZ	98 100 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	28 646 Kč

Uplatněný výdajový paušál 60 %

Hrubý příjem z podnikání	134 400 Kč
Výdaje z příjmu 60 %	80 640 Kč
Základ daně	53 700 Kč
Daň 15 %	8 055 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	0 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	0 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Minimální vyměřovací základ SZ	98 100 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	28 646 Kč

Celková povinnost odvést na sociálním pojistném je pro OSVČ s paušálními výdaji 40 % nebo 60 % stejná ve výši 55 133 Kč. Oba mají nulovou daňovou povinnost.

Tabulka č. 11: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u OSVČ s příjmy do 12 000 Kč po reformě

Uplatněný výdajový paušál 40 %

Hrubý příjem z podnikání	134 400 Kč
Výdaje z příjmu 40 %	53 760 Kč
Základ daně	80 600 Kč
$\frac{3}{4}$ pojistného VZP + SZ	41 350 Kč
Upravený základ daně	39 200 Kč
Daň 19 %	7 448 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	0 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	0 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Minimální vyměřovací základ SZ	98 100 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	28 646 Kč

Uplatněný výdajový paušál 60 %

Hrubý příjem z podnikání	134 400 Kč
Výdaje z příjmu 60 %	80 640 Kč
Základ daně	53 700 Kč
$\frac{3}{4}$ pojistného VZP + SZ	41 350 Kč
Upravený základ daně	12 300 Kč
Daň 19 %	2 337 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	0 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	0 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Minimální vyměřovací základ SZ	98 100 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	28 646 Kč

Vzhledem k tomu, že vypočtený vyměřovací základ nepřesahuje minimální vyměřovací základ, zůstává odvodová povinnost v této skupině poplatníků po reformě stejná jako před reformou.

Příjmová skupina 12 001 – 20 000 Kč

Základem daně je hrubý příjem 17 100 Kč násoben dvanácti měsíci. Z něho poplatník odečítá 40% výdaje v první tabulce a ve druhé tabulce paušální výdaje 60 %. Sazba daně před reformou je 15 %, po změně je 19 %. Dále je uplatněna základní sleva na poplatníka. Po reformě se odečtené pojistné od základu daně rovná $\frac{3}{4}$ ze součtu 26 487 Kč a 28 646 Kč.

Tabulka č. 12: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u OSVČ s příjmy 12 001 Kč – 20 000 Kč před reformou

Uplatněný výdajový paušál 40 %

Hrubý příjem z podnikání	205 200 Kč
Výdaje z příjmu 40 %	82 080 Kč
Základ daně	123 100 Kč
Daň 15 %	18 465 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	0 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	0 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Minimální vyměřovací základ SZ	98 100 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	28 646 Kč

Uplatněný výdajový paušál 60 %

Hrubý příjem z podnikání	205 200 Kč
Výdaje z příjmu 60 %	123 120 Kč
Základ daně	82 000 Kč
Daň 15 %	12 300 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	0 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	0 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Minimální vyměřovací základ SZ	98 100 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	28 646 Kč

Jako v předešlém příkladu je povinnost na sociálním pojistné pro OSVČ s paušálními výdaji 40 % nebo 60 % stejná ve výši 55 133 Kč. Oba poplatníci mají nulovou daňovou povinnost.

Tabulka č. 13: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u OSVČ s příjmy 12 001 Kč – 20 000 Kč po reformě

Uplatněný výdajový paušál 40 %

Hrubý příjem z podnikání	205 200 Kč
Výdaje z příjmu 40 %	82 080 Kč
Základ daně	123 100 Kč
$\frac{3}{4}$ pojistného VZP + SZ	41 350 Kč
Upravený základ daně	81 700 Kč
Daň 19 %	15 523 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	0 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	0 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Minimální vyměřovací základ SZ	98 100 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	28 646 Kč

Uplatněný výdajový paušál 60 %

Hrubý příjem z podnikání	205 200 Kč
Výdaje z příjmu 60 %	123 120 Kč
Základ daně	82 000 Kč
$\frac{3}{4}$ pojistného VZP + SZ	41 350 Kč
Upravený základ daně	40 600 Kč
Daň 19 %	7 714 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	0 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	0 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Minimální vyměřovací základ SZ	98 100 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	28 646 Kč

Ani v této platové skupině není vidět změna v povinnosti odvést daň či povinné pojistné. OSVČ odvádí před i po reformě 55 133 Kč.

Příjmová skupina 20 001 – 30 000 Kč

Základem daně je hrubý příjem 24 650 Kč násoben dvanácti měsíci. Z něho poplatník stejně jako v předešlých příkladech odečítá 40% výdaje v první tabulce a ve druhé tabulce paušální výdaje 60 %. Sazba daně před reformou je 15 %, po změně je 19 %. Dále je uplatněna základní sleva na poplatníka. Po reformě se odečtené pojistné od základu daně rovná $\frac{3}{4}$ ze součtu 26 487 Kč a 28 646 Kč.

Tabulka č. 14: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u OSVČ s příjmy 20 001 Kč – 30 000 Kč před reformou

Uplatněný výdajový paušál 40 %

Hrubý příjem z podnikání	295 800 Kč
Výdaje z příjmu 40 %	118 320 Kč
Základ daně	177 400 Kč
Daň 15 %	26 610 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	1 770 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	1,00 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Minimální vyměřovací základ SZ	98 100 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	28 646 Kč

Uplatněný výdajový paušál 60 %

Hrubý příjem z podnikání	295 800 Kč
Výdaje z příjmu 60 %	177 480 Kč
Základ daně	118 300 Kč
Daň 15 %	17 745 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	0 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	0 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Minimální vyměřovací základ SZ	98 100 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	28 646 Kč

OSVČ uplatňující paušální výdaje 40 % má povinnost odvést daň 1 770 Kč. Celková povinnost společně se sociálním pojistným a daní je pro OSVČ se 40% paušálními výdaji rovna 56 903 Kč ročně. OSVČ s paušálním výdajem 60 % odvede nulové daně a na pojistném 55 133 Kč.

Tabulka č. 15: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u OSVČ s příjmy 20 001 Kč – 30 000 Kč po reformě

Uplatněný výdajový paušál 40 %

Hrubý příjem z podnikání	295 800 Kč
Výdaje z příjmu 40 %	118 320 Kč
Základ daně	177 400 Kč
$\frac{3}{4}$ pojistného VZP + SZ	41 350 Kč
Upravený základ daně	136 000 Kč
Daň 19 %	25 840 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	1 000 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	0,74 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Minimální vyměřovací základ SZ	98 100 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	28 646 Kč

Uplatněný výdajový paušál 60 %

Hrubý příjem z podnikání	295 800 Kč
Výdaje z příjmu 60 %	177 480 Kč
Základ daně	118 300 Kč
$\frac{3}{4}$ pojistného VZP + SZ	41 350 Kč
Upravený základ daně	76 900 Kč
Daň 19 %	14 611 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	0 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	0 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Minimální vyměřovací základ SZ	98 100 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	28 646 Kč

OSVČ uplatňující paušální výdaje 40 % po novele odvede na dani 1 000 Kč. Celková povinnost je tedy 56 133 Kč, což je o 770 Kč méně na dani. U OSVČ se 60% paušálem je to stejné jako při minulé situaci. Na dani odvede 0 Kč a na sociálním pojistné 55 133 Kč.

Příjmová skupina 30 001 – 50 000 Kč

Základem daně je hrubý příjem 42 300 Kč násoben dvanácti měsíci. Z něho poplatník odečítá 40% výdaje v první tabulce a ve druhé tabulce paušální výdaje 60 %. Sazba daně před reformou je 15 %, po změně je 19 %. V tomto příkladu počítám s vypočteným vyměřovacím základem u OSVČ s paušálem 40 %. Dále je uplatněna základní sleva na poplatníka. Po reformě se odečtené pojistné od základu daně rovná $\frac{3}{4}$ ze 70 944 Kč pro poplatníka s paušálními výdaji 40 % a 56 125 Kč pro poplatníka se 60 %. Nový vyměřovací základ pro povinné pojistné se vypočítá z upraveného základu daně.

Tabulka č. 16: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u OSVČ s příjmy 30 001 Kč – 50 000 Kč před reformou

Uplatněný výdajový paušál 40 %

Hrubý příjem z podnikání	507 600 Kč
Výdaje z příjmu 40 %	203 040 Kč
Základ daně	304 500 Kč
Daň 15 %	45 675 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	20 835 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	6,84 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Vypočtený vyměřovací základ SZ	152 250 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	44 457 Kč

Uplatněný výdajový paušál 60 %

Hrubý příjem z podnikání	507 600 Kč
Výdaje z příjmu 60 %	304 560 Kč
Základ daně	203 000 Kč
Daň 15 %	30 450 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	5 610 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	2,76 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Vypočtený vyměřovací základ SZ	101 500 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	29 638 Kč

OSVČ uplatňující paušální výdaje 40 % po novele odvede na dani 20 835 Kč a na sociálním pojistném 70 944 Kč. Celková povinnost je tedy 91 779 Kč. U OSVČ se 60%

paušálem je to 56 125 Kč na pojistném a 5 610 Kč na dani. Celková odvodová povinnost vychází na 61 735 Kč.

Tabulka č. 17: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u OSVČ s příjmy 30 001 Kč – 50 000 Kč po reformě

Uplatněný výdajový paušál 40 %

Hrubý příjem z podnikání	507 600 Kč
Výdaje z příjmu 40 %	203 040 Kč
Základ daně	304 500 Kč
$\frac{3}{4}$ pojistného VZP + SZ	53 208 Kč
Upravený základ daně	251 200 Kč
Daň 19 %	47 728 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	22 888 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	9,11 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Vypočtený vyměřovací základ SZ	125 600 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	36 676 Kč

Uplatněný výdajový paušál 60 %

Hrubý příjem z podnikání	507 600 Kč
Výdaje z příjmu 60 %	304 560 Kč
Základ daně	203 000 Kč
$\frac{3}{4}$ pojistného VZP + SZ	42 094 Kč
Upravený základ daně	160 900 Kč
Daň 19 %	30 571 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	5 731 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	3,56 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Minimální vyměřovací základ SZ	98 100 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	28 646 Kč

Před reformou se v této příjmové skupině platí pojistné na sociální zabezpečení ze základu vyššího, než je minimální vyměřovací základ. Nově se vyměřovací základ pro pojistné na sociálním zabezpečení mění u OSVČ s paušálními výdaji 60 %. Vyměřovací základ pro tyto osoby spadá na stupeň minimálního vyměřovacího základu, proto poplatník odvádí po reformě pouze 55 133 Kč na pojistném a 5 731 Kč na dani. Celkem za rok odvede

60 864 Kč, tedy o 871 Kč méně než před reformou. Efektivní daňová sazba se v této platové skupině zvyšuje, na rozdíl od předchozích skupin s nižšími příjmy.

U poplatníka se 40% paušálem se po reformě také snížil vyměřovací základ. Na pojistném odvede méně o 7 781 Kč než před změnou novely. Protože se však daňová povinnost zvýšila, odvede celkem na dani a na pojistném o 5 728 Kč méně.

Příjmová skupina 50 000 Kč a více

Základem daně je hrubý příjem 62 440 Kč násoben dvanácti měsíci. Z něho poplatník odečítá 40% výdaje v první tabulce a ve druhé tabulce paušální výdaje 60 %. Sazba daně před reformou je 15 %, po změně je 19 %. Dále je uplatněna základní sleva na poplatníka. Po reformě se odečtené pojistné od základu daně rovná $\frac{3}{4}$ z 95 969 Kč pro poplatníka s paušálními výdaji 40 % a 70 244 Kč pro poplatníka se 60 %. Nový vyměřovací základ pro povinné pojistné se vypočítá z upraveného základu daně.

Tabulka č. 18: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u OSVČ s příjmy nad 50 001 Kč před reformou

Uplatněný výdajový paušál 40 %

Hrubý příjem z podnikání	749 280 Kč
Výdaje z příjmu 40 %	299 712 Kč
Základ daně	449 500 Kč
Daň 15 %	67 425 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	42 585 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	9,47 %
Vypočtený vyměřovací základ VZP	224 750 Kč
Vypočtený vyměřovací základ SZ	224 750 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	30 342 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	65 627 Kč

Uplatněný výdajový paušál 60 %

Hrubý příjem z podnikání	749 280 Kč
Výdaje z příjmu 60 %	449 568 Kč
Základ daně	299 700 Kč
Daň 15 %	44 955 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	20 115 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	6,71 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Vypočtený vyměřovací základ SZ	149 850 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	43 757 Kč

Celková povinnost odvést na sociálním pojistném je pro OSVČ s paušálními výdaji 40 % 95 969 Kč, na dani poté 42 585 Kč. OSVČ s 60 % odvádí na pojistném 70 244 Kč a 20 115 Kč na dani.

Tabulka č. 19: Výpočet daně z příjmu fyzických osob u OSVČ příjmy nad 50 001 Kč po reformě

Uplatněný výdajový paušál 40 %

Hrubý příjem z podnikání	749 280 Kč
Výdaje z příjmu 40 %	299 712 Kč
Základ daně	449 500 Kč
$\frac{3}{4}$ pojistného VZP + SZ	71 977 Kč
Upravený základ daně	377 500 Kč
Daň 19 %	71 725 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	46 885 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	12,42 %
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Vypočtený vyměřovací základ SZ	188 750 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 487 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	55 115 Kč

Uplatněný výdajový paušál 60 %

Hrubý příjem z podnikání	749 280 Kč
Výdaje z příjmu 60 %	449 568 Kč
Základ daně	299 700 Kč
$\frac{3}{4}$ pojistného VZP + SZ	52 683 Kč
Upravený základ daně	247 000 Kč
Daň 19 %	46 930 Kč
Sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevě	22 090 Kč
Efektivní sazba daně (v %)	8,94%
Minimální vyměřovací základ VZP	196 194 Kč
Vypočtený vyměřovací základ SZ	123 500 Kč
Pojistné na VZP 13,5 %	26 486 Kč
Pojistné na SZ 29,2 %	36 062 Kč

Po změně novely poplatník s výdaji 40 % z příjmů odvede na sociálním pojistném 81 602 Kč, o 14 367 Kč méně než při původním výpočtu, z důvodu snížení vyměřovacího základu u veřejného zdravotního pojištění z vypočteného na minimální. Daň se opět zvýšila u obou poplatníků. U druhé osoby se sociální pojistné také snížilo na 62 548 Kč.

5.3. Shrnutí analýzy dopadu zrušení superhrubé mzdy na zaměstnance a OSVČ

Změny zdanění by pro jednotlivce měly minimální nebo naprosto nulový dopad.

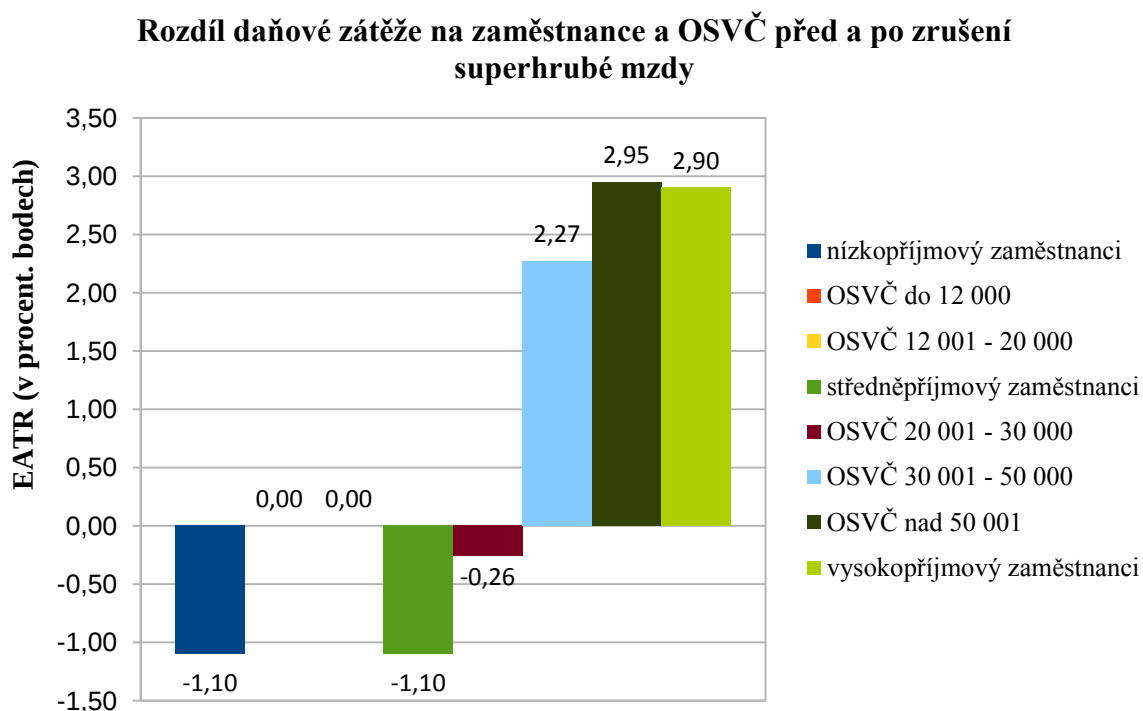
Zaměstnanec

Pro výpočet DPFO u jednotlivých příjmových skupin je použita efektivní daňová sazba. Při zdanění hrubými příjmy dochází k velkému rozdílu daňové zátěže mezi příjmovými skupinami, jak je vidět v grafu č. 1. Pro typického poplatníka, což je většina zaměstnanců, by se efektivní sazba daně snížila o 1,1 procentního bodu, tedy by se změnila jen mírně. Novela by naopak zvýšila daňovou zátěž poplatníkům s vyššími příjmy, v důsledku mechanického zvyšování příjmů.

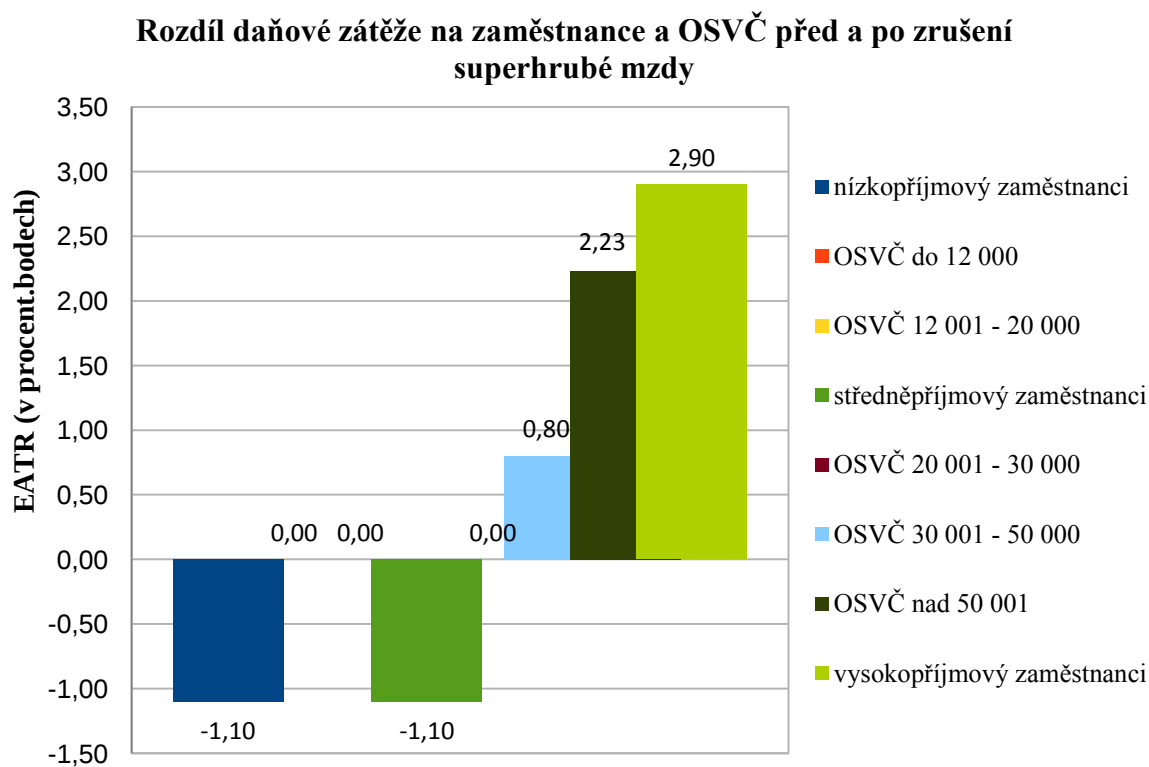
OSVČ

Novela by výhodněji dopadla na podnikatele než na zaměstnance a to z hlediska celkové odvodové povinnosti. Graf č. 2 ukazuje, že u OSVČ s paušálními výdaji 60 % by se daňová zátěž markantněji zvýšila pro osoby s příjmy nad 50 000 Kč, zatímco u 40% paušálu by si polepšili poplatníci z intervalu mezi 20 000 a 30 000 Kč a naopak poplatníkům s příjmy vyššími by se uškodilo. Stejně jako u zaměstnanců by změna nepomohla živnostníkům s nejnižšími příjmy, protože ti už teď platí nulovou daň. U této skupiny by nedošlo ani ke změně odvodů, protože je platí z minimálních základů.

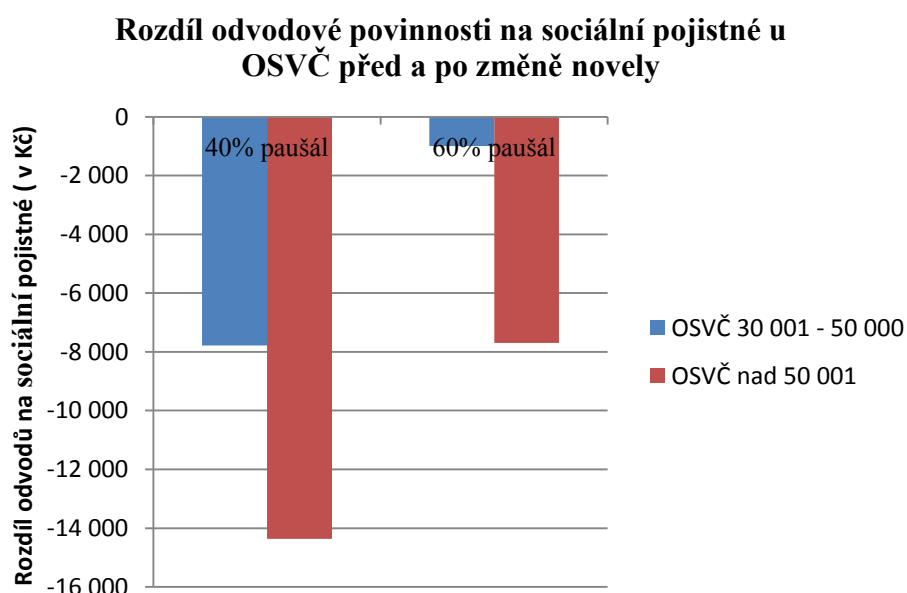
Graf č. 1: Rozdíl efektivní daňové sazby před a po změně novely u zaměstnance a OSVČ s paušálními výdaji 40 %

Graf č. 2: Rozdíl efektivní daňové sazby před a po změně novely u zaměstnance a OSVČ s paušálními výdaji 60 %

Graf č. 3: Rozdíl odvodové povinnosti u OSVČ před a po změně novely

Z grafu č. 3 je patrné, že po zavedení návrhu novely by OSVČ s měsíčními příjmy většími jak 50 000 Kč při uplatňování 40% paušálu ušetřili na odvedeném pojistném na sociální pojištění 14 000 Kč ročně. Důvodem je změna odvodu z hrubého zisku na daňový základ. V důsledku návrhu odečíst si od základu daně $\frac{3}{4}$ odvedeného pojistného může dojít u podnikatelů ke snížení odvodové povinnosti. Naproti tomu daňová zátěž roste podnikatelům, kteří mají příjmy na hranici vypočteného základu sociálního pojistného. OSVČ s hrubým ziskem menším než 360 000 Kč by po reformě odváděly stejnou výši pojistného jako dnes, z minimálních základů. Podle analýzy poplatníci uplatňující paušální výdaj 60 % s příjmy v intervalu 360 000 Kč – 600 000 Kč ročně platí aktuálně sociální pojištění z vypočteného základu. Po novele by ale odvod sociálního pojištění klesl až na hranici minimálního základu. Pro poplatníky z vyšší příjmové skupiny než 600 000 Kč se změna zdanění projevuje už i na výpočtech odvodu zdravotního pojištění. Nově odvádí zdravotní pojištění z minimálních základů, proto je kontrast změn výrazný, odváděli by nižší zdravotní pojištění než je tomu dnes.

5.4. Analýza dopadu změny odvodové povinnosti na OBZP

V této části analýzy se zabývám dopadem změny základu pro výpočet VZP u OBZP. Dnes se pojištění odvádí z minimální mzdy se sazbou 13,5 %. Zjišťuji, jak by se odvody změnil, pokud by se stanovil jiný základ, než je právě minimální mzda. V modelové situaci používám poplatníka, který má příjmy z nájmu a uplatňuje si také paušální výdaje ve výši 30 % z příjmu. Pro modelaci používám reprezentativní příjmy daňové statistiky Finanční správy (2017). Poplatník si neuplatňuje žádné další daňové slevy a odpočty. Základ daně je zaokrouhlen na celé stokoruny dolů a pojistné na celé koruny nahoru.

Z dat daňové statistiky 2017 stanovím, podle procenta zastoupení osob s ročními příjmy z kapitálového majetku a z nájmu na celkovém základě daně, hrubé roční příjmy OBZP ve výši 430 500 Kč při počtu OBZP 113 076 v České republice a pro porovnání ještě nižší hrubý příjem než vychází při minimální mzdě. Před změnou se VZP vypočítá z minimální mzdy 13 350 Kč, za rok 160 200 Kč. Po změně počítám pojistné se stejnou sazbou 13,5 %, ale ze základu daně.

Aktuální výpočet veřejného zdravotního pojištění u OBZP z minimální mzdy:
 $160\,200 \times 0,135 = 21\,627 \text{ Kč}$

Tabulka č. 20: Výpočet veřejného zdravotního pojištění u OBZP z nově nastaveného základu daně

Hrubý příjem	430 500 Kč
Výdaj 30 %	129 150 Kč
Základ daně	301 300 Kč
VZP 13,5 %	40 676 Kč

Hrubý příjem	160 000 Kč
Výdaj 30 %	48 000 Kč
Základ daně	112 000 Kč
VZP 13,5 %	15 120 Kč

Pokud by OBZP platila nově pojistné ze základu daně a ne z minimální mzdy, tak by se odvodová povinnost zvýšila, v závislosti na ročních hrubých příjmech i 2násobně. Pokud by se naopak základ daně snížil, tak by OBZP odváděla na VZP méně než někteří zaměstnanci, což by z hlediska spravedlnosti nebylo vhodné.

Závěr

O změně zdanění fyzických osob se stále hovoří, a proto je opakujícím se tématem. Ministerstvo financí navrhlo pro daňový balíček 2019 zavést změny v konstrukci daně z příjmů fyzických osob. Tento návrh byl předložen k projednání vládě, která ve svém programovém prohlášení ze dne 27. 6. 2018 si stanovila za cíl zrušit koncept superhrubé mzdy, zvýšit sazbu daně z příjmů fyzických osob a u osob samostatně výdělečně činných umožnit odpočet ve výši 75 % zaplacených pojistných odvodů. Tato práce je zaměřena na analýzu těchto změn, ve které jsou respektovány všechny podmínky novely, a navíc je provedena analýza dopadu změny v odvodové povinnosti osob bez zdanitelných příjmů.

Při metodě výpočtu daně z příjmů fyzických osob je podstatným bodem zohledňování výše sazby daně, odpočtů a slev na dani. Mělo by se brát v potaz i případné znevýhodňování některých poplatníků vůči ostatním.

V praktické části bylo mým cílem namodelovat možné situace, při kterých jsem vycházela z dostupných dat Českého statistického úřadu, Finanční správy České republiky, Ministerstva financí České republiky, Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky a vlády České republiky. Analýza těchto výpočtů před a po zavedení novely byla aplikována na různé typy daňových poplatníků, kteří využívali slevy na dani. Daň u zaměstnanců byla počítána za podmínek zrušení superhrubé mzdy jako základu daně a zvýšení sazby daně z 15 % na 19 %. Pro poplatníky s příjmy nad čtyřnásobek průměrné mzdy se solidární daň zachovává v podobě daňové sazby 23 %. U osob samostatně výdělečně činných je také počítáno s vyšší sazbou daně 19 %, ale díky tomuto zhoršení si může od základu daně odečíst daňově uznatelný výdaj ve výši $\frac{3}{4}$ zaplaceného pojistného. V této části analýzy proběhlo srovnání vypočtené daně u zaměstnanců a osob samostatně činných. Osoby samostatně výdělečně činné v příkladech využívají buď 40% paušální výdaj, nebo 60% paušální výdaj. Zvlášť pak proběhla analýza odvodové povinnosti pojistného sociálního pojištění u osob samostatně činných. Pro srovnání těchto dvou metod zdanění byla použita efektivní daňová sazba a její rozdíl v případě daňové povinnosti a celkové vypočtené pojistné sociálního pojištění v případě odvodové povinnosti. V poslední části praktické části jsem analyzovala, jak velký by byl dopad při odvodu veřejného zdravotního pojištění u osob bez zdanitelných příjmů, pokud by se toto pojistné nevypočítalo z minimální mzdy, ale základ daně by se zvýšil na základ daně po uplatnění výdajů, popřípadě slev, nebo by se naopak snížil.

Výsledkem celé analýzy se stává fakt, že ne všechny navrhované změny by přinesly všem poplatníkům užitek. Při analýze zaměstnanců by efektivní daňová sazba neměla tak vysoký užitek pro zaměstnance s nízkými příjmy jako pro zaměstnance s příjmy pohybujícími se měsíčně okolo průměrné mzdy. Naopak pro vysokopříjmové skupiny by změna zdanění

měla negativní výsledek, z důvodu většího odvodu daní. Pro většinu osob samostatně výdělečně činných by novela měla nulový nebo minimální dopad, pokud by uplatňovaly vyšší paušální výdaje. Při uplatňování 40% paušálního výdaje má reforma pozitivní vliv na osoby samostatně výdělečně činné s příjmy do 360 000 Kč ročně. Pro osoby s příjmy nad tuto hranici přináší novela zvýšení daňové povinnosti. Při srovnání osob samostatně výdělečně činných s odlišnými výšemi paušálních výdajů a jejich odvodové povinnosti na sociální pojištění by největší efekt měla novela na osoby využívající paušální výdaj 40 % a s hrubými příjmy nad 360 000 Kč. Placení pojistného by se snížilo v průměru až o 11 074 Kč, z důvodu změny vyměřovacího základu z vypočteného na minimální. Při změně placení veřejného zdravotního pojištění by osoby bez zdanitelných příjmů platily více, pokud by se jim zvýšil základ daně. Výhodnější by pro ně bylo zanechat odvod z minimální mzdy. Pokud by se naopak základ pro odvod snížil, tito poplatníci by sice platili na pojistném méně, ale vůči ostatním poplatníkům v systému by to nebylo spravedlivé. Zaměstnanci by za stejné zdravotní služby platili více než osoby bez zdanitelných příjmů. I když by celkově novela přinesla snížení daňové zátěže, po srovnání všech aspektů u různých typů poplatníků by se dalo říci, že by takovéto uzpůsobení konstrukce daně a odvodové zátěže nebylo vhodné. Mezi možné návrhy pro změnu výpočtu daňové povinnosti a zachování tak daňové solidarity mezi poplatníky by mohlo například patřit zavedení jednotného stropu pro sociálního a zdravotní pojištění jak pro zaměstnance, tak i pro osoby samostatně výdělečně činné. U vysokopříjmových skupin poplatníků zvýšit daňovou sazbu o několik více procentních bodů.

Seznam použité literatury

Čehovská, K. (2015) *Jak nastavit zdanění příjmů fyzických osob v případě zrušení superhrubé mzdy, aby nedošlo k negativním dopadům na příjmy veřejných rozpočtů?* Praha. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze.

Český statistický úřad. (2018) *Domácnosti podle postavení osoby v čele. Příjmy a životní podmínky domácností.* [online]. [cit. 2019-05-07].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91839453/160021191a.pdf/e3c2074c-339c-4203-b520-c379698c7bed?version=1.0>

Český statistický úřad. (2018) *Domácnosti podle decilového rozdělení čistých peněžních příjmů na osobu. Příjmy a životní podmínky domácností.* [online]. [cit. 2019-05-07].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91839453/160021192a.pdf/7b0eb56c-5d97-4fa6-b55a-7fbe19b29336?version=1.2>

Dvořáková, V., Pitterling, M., Skalická, H. (2017) *Zdanění příjmů fyzických a právnických osob.* 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer. 336 stran. ISBN 978-80-7552-538-3

Dušek, L., Kalíšková, K., Münich, D. (2013) *Co by od roku 2015 přinesla již schválená reforma.* Národohospodářský ústav AV ČR, vvi. [online]. [cit. 2019-05-12].

Dostupné z: https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_7_2013.pdf

Dušek L., Šatava, J. (2015) *Zdanění vysokopříjmových osob v České republice: IDEA pro reformu.* Národohospodářský ústav AV ČR, vvi. [online]. [cit. 2019-02-02].

Dostupné z: https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_14_Zdaneni_vysokoprijmovych_osob/files/downloads/IDEA_Studie_14_Zdaneni_vysokoprijmovych_osob.pdf

Finanční správa ČR. (2017) *Údaje z výběru daní.* [online]. [cit. 2019-04-30].

Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/analyzy-a-statistiky/udaje-z-vyberu-dani>

Finanční správa ČR. (2019) *Zaměstnanci – zaměstnavatelé.* [online]. [cit. 2019-04-10].

Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/zamestnanci-zamestnavatele#superhruba>

Kalíšková K., Šoltés, M. (2018) *Dopady odkládaného zrušení superhrubé mzdy.*

Národohospodářský ústav AV ČR, vvi. [online]. [cit. 2018-11-12].

Dostupné z: https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_12_2018_Dopady_danove_reformy/files/downloads/IDEA_Studie_12_2018_Dopady_danove_reformy.pdf

- Krchovová, O. (2019) *Solidární zvýšení daně u zálohy*. Verlag Dashöfer. [online]. [cit. 2019-04-25] Dostupné z: <https://www.du.cz/33/solidarni-zvyseni-dane-u-zalohy-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4ElwbxjXlw96fxSwjiN5xfpD6aNIS5RkJg/>
- Ministerstvo financí ČR. (2003) *Koncepce reformy veřejných financí 2003-2006*. [online]. [cit. 2019-02-21]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/archiv/reforma-verejnych-financi-2003-2006/koncepce-rvf-2003>
- Ministerstvo financí ČR. (2018) *Ministerstvo financí předložilo do vnějšího připomínkového řízení tzv. daňový balíček pro rok 2019*. [online]. [cit. 2018-12-05]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2018/zruseni-superhrube-mzdy-snizi-odvodovou-31006>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. (2019) *Maximální vyměřovací základ*. Sociální pojištění. [online]. [cit. 2019-05-02]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/1349>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. (2019) *Minimální mzda*. [online]. [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/34725/Informace_o_MMe_od_1_ledna_2019_na_web_MP_SV.pdf
- Nařízení vlády č. 213/2018 Sb. (2019) *Nařízení vlády o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2017, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2017, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2019 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2019 a o zvýšení důchodů v roce 2019*. [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-213>
- Pichová, R. (2017) *Analýza vývoje daně z příjmu fyzických osob v ČR/Analysis of the Development of Tax on Income of Individuals in the Czech Republic*. Mladá Veda. 5.1: 76 [online]. [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://search.proquest.com/openview/c5b6fc0e803510d1752c0baf79b3c77b/1?pq-origsite=gscholar&cbl=2032121>
- Prausová, M. (2012) *Základ daně – superhrubé mzda versus hrubá mzda* Acta academica karviniensi. [online]. [cit. 2019-04-05] Dostupné z: <http://aak.slu.cz/pdfs/aak/2012/02/09.pdf>
- Schneiderová, A. (2018) *Vývoj základu daně z příjmů ze závislé činnosti v České republice* Praha. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze.
- Šatrová, A. (2011) *Vazby zdanění osobních příjmů na pojistné sociální pojištění*. Praha. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze.

Vančurová, A. (2017) *Zdanění osobních příjmů*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer. 451 stran. ISBN 978-80-7552-926-8.

Vančurová, A., Láchová, L. (2018) *Daňový systém ČR 2018*. 14. aktualizované vydání. Praha: VOX. 403 stran. Ekonomie. ISBN 978-80-87480-63-2.

Vančurová, A., Klazar, S. (2008) *Sociální a zdravotní pojištění: úvod do problematiky*. 2., aktualizované vyd. Praha: ASPI. Vzdělávání a certifikace účetních. ISBN 978-80-7357-381-2

Vláda ČR. (2018) *Programové prohlášení vlády České republiky*. [online]. [cit. 2018-11-29]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/jednani-vlady/programove-prohlaseni/Programove-prohlaseni-vlady-cerven-2018.pdf>

Průša, L. et al. (2013) *Sociálně-ekonomické postavení osob samostatně výdělečně činných v ČR v hospodářské krizi a souvislosti se systémem sociálního zabezpečení*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, vvi. [online]. [cit. 2019-04-13].

Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_367.pdf

Zákon 76/1952 Sb., o dani ze mzdy. [online]. [cit. 2019-03-13].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1952-76>

Zákon č. 568/1992 Sb., o daních z příjmů. 1992. [online]. [cit. 2019-03-13].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586/zneni-0>

Zákon č. 568/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Seznam použitých zkratk

DPFO – daň z příjmů fyzických osob

OBZP – osoby bez zdanitelných příjmů

OSVČ – osoby samostatně výdělečně činné

SZ – sociální zabezpečení

VZP – veřejné zdravotní pojištění